

درگذشتگان کتاب آفرین به
روایت جهان کتاب
(۱۳۷۴ - ۱۳۹۴)

به کوشش: حبیب بابائی

خانه کتاب

زمستان ۱۳۹۴

سرشناسه: بابائی، حبیب، ۱۳۶۴، گردآورنده
 عنوان و نام پدیدآور: درگذشتگان کتاب آفرین به روایت جهان کتاب (۱۳۷۴ - ۱۳۹۴) به
 کوشش حبیب بابائی.
 مشخصات نشر: تهران: خانه کتاب، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری: ۲۴۸ ص.
 فروست: خانه کتاب؛ ۵۰۶.
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۲۲-۳۱۳-۵
 وضعیت فهرست نویسی: فیا
 موضوع: نویسندگان ایرانی — قرن ۱۴ — سرگذشتنامه
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۴ ۲۴۴ پ/ ۳۴۰۵ PIR
 رده بندی دیسی: ۸۱۰/۹۰۶۲
 شماره کتبشناس ملی: ۴۰۸۹۱۱۷

۵۶

درگذشتگان کتاب آفرین به روایت جهان کتاب (۱۳۹۴ - ۱۳۷۴)

حبیب بابائی

خانه کتاب

اول، زمستان ۱۳۹۴

۱۵۰۰ نسخه

۱۲۰۰۰ تومان

۹۷۸-۶۰۰-۲۲۲-۳۱۳-۵

بابک صفری

عسگر ابراهیمی، طاهره قاسمی

فاطمه بیگدلی

چاپخانه بوستان کتاب

تهران، خیابان انقلاب، بین صبا و فلسطین جنوبی، پلاک ۱۰۸۰، مؤسسه خانه کتاب

۸۸۳۴۳۹۸۵

عنوان:

به کوشش:

ناشر:

نوبت چاپ:

شمارگان:

بها:

شابک:

طراح جلد:

صفحه اولی:

ناظر چاپ:

چاپ و صحافی:

نشانی:

تلفن:

فهرست

۷.....	پیشگفتار
۹.....	مقدمه جهان کتاب.....
۱۱.....	یادداشت جهان کتاب.....
۱۳.....	مقدمه کوششگر.....
۱۵.....	فصل اول- درگذشتگان ۱۳۷۴.....
۲۱.....	فصل دوم- درگذشتگان ۱۳۷۵.....
۲۹.....	فصل سوم- درگذشتگان ۱۳۷۶.....
۳۵.....	فصل چهارم- درگذشتگان ۱۳۷۷.....
۴۳.....	فصل پنجم- درگذشتگان ۱۳۷۸.....
۴۹.....	فصل ششم- درگذشتگان ۱۳۷۹.....
۵۹.....	فصل هفتم- درگذشتگان ۱۳۸۰.....
۶۷.....	فصل هشتم- درگذشتگان ۱۳۸۱.....
۷۳.....	فصل نهم- درگذشتگان ۱۳۸۲.....
۸۱.....	فصل دهم- درگذشتگان ۱۳۸۳.....
۸۵.....	فصل یازدهم- درگذشتگان ۱۳۸۴.....
۹۱.....	فصل دوازدهم- درگذشتگان ۱۳۸۵.....
۹۷.....	فصل سیزدهم- درگذشتگان ۱۳۸۶.....
۱۰۷.....	فصل چهاردهم- درگذشتگان ۱۳۸۷.....
۱۱۷.....	فصل پانزدهم- درگذشتگان ۱۳۸۸.....
۱۳۱.....	فصل شانزدهم- درگذشتگان ۱۳۸۹.....

۱۴۳.....	فصل هفدهم- درگذشتگان ۱۳۹۰.....
۱۵۱.....	فصل هجدهم- درگذشتگان ۱۳۹۱.....
۱۶۵.....	فصل نوزدهم- درگذشتگان ۱۳۹۲.....
۱۷۹.....	فصل بیستم- درگذشتگان ۱۳۹۳.....
۱۹۳.....	فصل بیست و یکم - درگذشتگان ۱۳۹۴.....
۲۰۷.....	نمایه درگذشتگان و کتاب‌ها.....

www.ketab.ir

پیشگفتار

جهان کتاب را باید جهانی که باب برشمرد، دو دهه تلاش خالصانه و عاشقانه که هدفی جز عشق به کتاب و عاشق شدن با کتاب برای آن نمی‌توان متصور شد. در میان مجلات با موضوع کتاب بعد از انقلاب، جهان کتاب را می‌توان یگانه مجله کتاب در بخش خصوصی برشمرد که بدون وقفه و مستمر در ادامه تلاش عاشقانه خود ادامه داده و امروز نیز خوانندگان و علاقه‌مندان به کتاب و کتاب‌خوانی را یاری‌رسان و مددکار است.

معرفی و نقد کتاب در کنار پرداختن به دغدغه‌های مسائل گوناگون نشر، از جمله مهماتی بود که از آغاز بکار این نشریه در دستور کار گردیدگان آن قرار گرفت. و بحق، جهان کتاب در هر سه این مقوله‌ها توانست یگانه‌ای باشد در جهان کتاب فارسی و خوانندگان جهانی‌اش!

خانه کتاب به پاس دو دهه تلاش طاقت‌فرسا، جانانه و همت‌مندانانه و کم‌نظیر گرداندگان این مجله، این افتخار را دارد که به سهم خود و به جای خوانندگان و علاقه‌مندان این مجله گرانسنگ در ضمن سلسله برنامه‌های عصر کتاب، سهمی ناچیز در قدردانی از این بزرگان داشته باشد.

انتشار سه عنوان اثر از مجموعه بیست سال تلاش نویسندگان مختلف در مجله عصر کتاب، گواهی روشن بر اهمیت این مجله و مطالب با ارزش آن و تلاشی ناچیز در پاسداشت تلاش‌های فراوان نویسندگان و گرداندگان این مجله فاخر است. کتابهای «نشر و کتاب به روایت جهان کتاب»، «درگذشتگان کتاب‌آفرین به روایت جهان کتاب» و «نمایه بیست ساله جهان کتاب» بازتابی ناچیز از بیست سال تلاش است، که خوشبختانه در سرآغاز بیست و

یک سالگی این جوان جهانی کتاب، توسط خانه کتاب چاپ و انتشار می‌یابد. در پایان، از بزرگواران عزیز سرکار خانم دکتر خادمیان و همسر بزرگوار ایشان جناب آقای رهبانی، مدیر مسئول و سردبیر این نشریه گرانسنگ که با تواضع و خشوع فراوان و بعد از پیگیری‌های متعدد، قبول نمودند تا افتخار تجلیل از این نشریه نصیب خانه کتاب شود کمال تشکر را دارم. همچنین جناب آقای امیرفریار عزیز از دیگر گردانندگان اصلی این نشریه که با همراهی و همدلی، یار و یاور ما در این برنامه بودند نیز متشکر می‌باشم. خدمت استاد عزیز، جناب آقای سیدفرید قاسمی که به پیشنهاد و همت و برنامه‌ریزی ایشان، این برنامه و کتابهای منتشره سامان گرفته و همواره و هر لحظه با دقتی شگرف، پیگیر این برنامه و منشورات آن بودند نیز باید دستم‌ریزاد گفت و قدردانی نمود. همچنین از جناب آقای بابایی که کار تدوین دو کتاب را عهده‌دار بودند و سرکار خانم بیگدلی که کتاب، نمایه بیست ساله را سامان دادند و همکاران عزیزم در بخش انتشارات که با حوصله و دقت و به یاری تمام کتابها را به سامان رساندند سرکار خانم قاسمی، آقای ناصر میرزایی مدیر انتشارات و آقایان: ابراهیمی، کرمی و صفری، صفحه‌پردازان هنرمند انتشارات، کمال تشکر را دارم. همچنین قدردان زحمات مدیر سرای اهل قلم سرکار خانم قاصدی می‌باشم که با همت و وقت و وسواس و پیگیری دلسوزانه ایشان، همه این برنامه‌ها به سامان شد و به دور قلم، بدون زحمات ایشان این کار شکل نمی‌گرفت.

مجید غلامی جلیسه

مدیر عامل خانه کتاب

قم- ۷ اسفند ۱۳۹۴

مقدمه جهان کتاب

مجله جهان کتاب با اهداف متعدد و معرفی کتاب‌های تازه‌نشر یافته و نیز بررسی مسائل نشر ایران در بهر ماه ۱۳۷۴ آغاز به انتشار کرد. امسال این مجله بیستمین سال تشکیل خود را پشت سر گذاشت. به همین مناسبت مؤسسه خانه کتاب خواستار آن شد که گزیده‌هایی از برخی مطالب درج شده در جهان کتاب گردآوری و در دو جلد کتاب ارائه شود. مقاله‌های مربوط به نشر کتاب و نیز اخبار مربوط به درگذشتگان حوزه کتاب این دو جلد است. همچنین لوح فشرده بیست‌ساله مجله و نیز نمایه بیست‌ساله آن توسط خانه کتاب انتشار می‌یابد.

جهان کتاب لازم می‌داند از لطف و علاقه‌مندی آقای سید فرید قاسمی، پژوهشگر صاحب‌نظر کتاب و مطبوعات، آقای مجید علاءی، جلیسه، مدیرعامل محترم خانه کتاب، و همچنین همکارانشان در خصوص انتشار این آثار سپاسگزاری نماید.

یادداشت جهان کتاب

جهان کتاب از نخستین شماره به درج خبر درگذشت نویسندگان، مترجمان و سایر دست‌اندرکاران نشر کتاب در ایران پرداخته و طی ۲۰ سال انتشار این نشریه این کار پیوسته انجام شده است. هدف اصلی آگاه کردن و خبر دادن درگذشت اهل قلم به ویژه آنهایی که شهرت کمتری داشته‌اند بوده است. برای اکثریت فوت شدگان اطلاعات کوتاهی شامل نام و نام خانوادگی، تاریخ تولد و درگذشت، پیشه چند اثر از آثارشان ذکر شده است.

در خصوص شماری از درگذشتگان نیز گفتارهای کوتاه به بلندی در جهان کتاب درج شده است. در مواردی که بعضی اطلاعات را در فهرست کوتاهی که داشته‌ایم نیافته‌ایم به آنچه در دسترس بوده بسنده و همان را ذکر کرده‌ایم.

آقای سید فرید قاسمی پژوهشگر صاحب نظر و مؤسسه خاندان کتاب گردآوری آنچه در این خصوص طی ۲۰ سال گذشته در جهان کتاب درج شده و انتشار آن را مفید دانسته‌اند و اکنون آنها در این کتاب ارائه می‌شود. گفتارهای مفصل و برخی نوشته‌ها که تفصیل بیشتری داشته‌اند به صورت خلاصه در این کتاب درج شده است.

امیدواریم اطلاعات مندرج در این مجموعه به دست پژوهشگران جوان تکمیل و نادرستی‌های احتمالی تصحیح گردد و در آینده ویراست تازه‌ای از آن انتشار یابد.

فرخ امیرفر بار

دی ۱۳۹۴

مقدمه کوششگر

مجموعه‌ای که پیش رو دارید شرح مختصر احوال و آثار بیش از پانصد تن از کتاب‌آفرینانی است که در طول زندگی خود خدمات قابل توجهی را در حوزه کتاب و نشر ارائه کرده و در فاصله سالهای ۱۳۷۴-۱۳۹۴ به آغوش خاک رفتند. در صفحات مختلف ماهنامه «جهان‌کتاب» و در طول بیست سال به شکل مطالب مختصر و گاه مفصل به زندگینامه و آثار آنها پرداخته شده و ذکر خیری از آنها شده است. از نخستین شماره این نشریه به این دستاورد پرداخته شده و در وهله اول هدف این بوده که خوانندگان از درگذشت این اشخاص باخبر شوند. اصل هم بر رعایت ایجاز بوده و در مواردی اگر اطلاعاتی در مورد شخص در گذشته در دسترس نبوده تنها به ذکر نام او بسنده شده است. خبر درگذشت شماری از نویسندگان و ایرانشناسان خارجی هم که آثارشان در ایران ترجمه شده بود نیز در جهان‌کتاب درج شده ولی نام این افراد در مجموعه حاضر آورده نشده است. اکنون بر آن شدیم تا این مطالب را به شکل مجموعه‌ای مدون ارائه کرده و در اختیار محققان قرار دهیم. نوشته‌های کوتاه به همان صورتی که در جهان‌کتاب منتشر شده در اینجا هم آورده شده است. اما به جهت رعایت اختصار در کار، متن‌های بلند را خلاصه کرده و در بین دو قلاب [] قرار دادیم. برای اطلاع بیشتر درباره احوال و آثار این کتاب‌آفرینان، خوانندگان محترم می‌توانند به ارجاعات این نوشتار مراجعه کنند.

بر خود واجب می‌دانم تا از استادان و بزرگوارانی که در فراهم آمدن این

مجموعه یاری‌گر من بودند تشکر کنم. جناب سیدفرید قاسمی که دوره کامل مجله «جهان‌کتاب» را از کتابخانه شخصی خود برای مطالعه و فیش‌برداری در اختیار نگارنده گذاشتند و در رفع مشکلات و موانع تحقیق کمک حالم بودند. همچنین آقایان مجید رهیانی و فرخ امیرفریار که متن اولیه این تحقیق را مورد بازبینی قرار داده و نکات سودمندی را یادآور شدند و جناب آقای جلیسه مدیر عامل مؤسسه خانه کتاب و سایر همکارانشان که زحمت آماده سازی و چاپ این مجموعه را کشیدند. برای همه این عزیزان آرزوی سلامتی و توفیق دارم.

حبیب بابائی